

Kriminelle aner

Ulrich Alster Klug – 2017 – www.dannebrog.biz – ulrich@dannebrog.biz

Udvikling på området

	- 1660 Kongens Retterting
1683	Danske Lov, Kapitel 6.
1795	Forligskommissionerne oprettes som for-domstole, hvor mindre stridigheder kunne bilægges uden egentlig retssag.
1805	Landstingene nedlægges
1805	Den Kgl. Lands-, Over samt Hof- og Stadsret i Kbhv overtager kriminalsager fra Landstingene
1866	Almindelig Borgerlig Straffelov
1872	Konkursloven, ophæver gældsfængsel som straf.
1930	Borgerlig Straffelov
1990	Straffeloven

Oversigt over domstole

Fra 1660	Domstole Højesteret <ul style="list-style-type: none">• Adelsens værneting: Landstingene• Borgernes værneting: Byretter – og lavenes retter – Rådstueretten som landsting Stadsretten i Kbh mv. (fra 1770 Hof- og Stadsretten)• På landet (bøndernes værneting) Herreds- og birketing• København Desuden Inkvisitionskomm. i Kbhvn 1686-1842. Desuden kgl. nedsatte kommissionsdomstole.
1868-1919	Domstole Højesteret Landsretterne Byretterne Herredsfoged- og Birkedommerretterne Samt Sø- og Handelsretten i Kbhvn.
1919ff.	Domstole Højesteret Landsretterne med bitingsteder Det stedlige dommerembede, dvs. Kbh. Byret, byretter og retter, med bitingsteder. Samt Sø- og Handelsretten i Kbhvn
2006	Domstolsreform, hvorved antallet af stedlige dommerembeder nedsattes.

Tabel over forskellige straffe for forskellige forbrydelser

Eksempler på forbrydelse og tilhørende straf fra Jytte Skaaning og Bente Klerke Rasmussen: *Find din slægt og går den levende, forlaget Bonderosen.*

Forbrydelse	Straf ifølge Danske Lov	af 1789	af 1833-41	Borgerlig straffelov af 1866
Gudsbespottelse	Tungen udskæres, henrettes, hoved på stage	Uændret	Uændret	Fængsel fra en måned til et år
Trolddom	Brændes	Uændret	Uændret	Ikke strafbart
Majestætsfor nærmelse	Højre hånd afhugges, kroppen parteres og lægges på stejle og hjul, hoved på stage	Uændret	Uændret	Strafarbejde indtil 8 år
Forsætligt drab	Bøde liv for liv - forbrudt sin ejendom	Uændret	Uændret	Dødsstraf eller tugthusarbejde fra 8 år til livstid
Fosterdrab	Miste deres hals, hoved sættes på stage	Uændret	Uændret	Strafarbejde i 2-12 år; hvis planlagt: 4 år til livstid
Grovere vold	I jern på Holmen på livstid	Uændret	Fæstnings- eller forbedrings- - husarbejde fra 8 måneder til 4 år	Strafarbejde indtil 12 år
Fuldbyrdet voldtægt	Miste sit liv	Uændret	Uændret	Livsstraf eller mindst 4 års strafarbejde
Forsøg på voldtægt	Miste sit liv	Uændret	Uændret	Forholdsvis mindre straf end ovenstående
Mindre tyveri, første gang	Miste sin hud	Tugthusarbejde fra 2 måneder til 2 år	Fængsel på vand og brød fra 10 dage til strafarbejde i 4 år	Fængsel på vand og brød mindst 5 dage
Større tyveri, første gang	Kagstryges, tyvemærke på panden	Kagstryges, arbejde i fæstning eller tugthus på livstid	Strafarbejde fra 3 til 12 år	Strafarbejde indtil 8 år

Straffesteder

ca. 1520- 1741 Bremerholm i Kbhvn. (slavearbejde for mænd).

1662 - Børnehuset på Christianshavn ((Spindehuset) for kvinder)

1670- Københavns Stokhus

- 1850 Kastellet og andre militære fæstninger

1736 - 1874 Viborg tugthus

1737 - 1852 Møns Tugthus

1752 - 1865 Odense Tugthus

1790 - 1870 Tugt-, Raps- og Forbedringshuset på Christianshavn

1850ff. Forbedringshuse / fængsler, Horsens (1853), Vridsløse (1859), Nyborg (1913) Vestre Fængsel (1895), m.fl.

- 1865-ca. 1935 Odense Tugthus blev da anvendt som arbejdsanstalt.
Ladegården på Frederiksberg, arbejdsanstalt og fattiggård.
Lokale arresthuse, knyttet til hvert lokalt dommerembede.
- 1870 - 1928 Christianshavns Kvindefængsel
- 1872 Slutteriet, gældsfængslet i Kbhvn.

Indgang til materialet

Under de forskellige dommerembeder – ved landsarkiverne: *NN herredsfoged, NN byfoged, NN birkedommer*

- Kriminalregistre / kriminalfortegnelser
- Fotos af kriminelle, forbryderalbums
- Arrestantprotokoller
- Årlige saglister til
 - Justitsprotokollen / domprotokollen
 - Politiprotokollen, evt. en for private sager og en for offentlige sager

Højesteret (Rigsarkivet), landstingene og landsretterne (landsarkiverne): AKS: *Højesteret*

- Domprotokoller / afsagte domme
- Voteringsprotokoller
- Sager til afsagte domme
- Sagliste

Under tugthuse og fængslers arkiver - ved Landsarkiverne: *NN tugthus / NN fængsel.*

- Fangeprotokoller / fortegnelser over fanger
- med afskrifter af domme og
- signalementer m.v.

Stadfæstelse af domme

- Amtmanden: AKS: *NN amt*
 - Amtsjournalen, afsnit justitsvæsenet
- AKS: *Højesteret*
 - Se ovenfor, og under Danske Kancelli

Benådningssager

- 1848 *Danske Kancelli*
- 1800 [*NN landsdels*] *Registre* med *Koncepter og indlæg til [NN landsdels] registre*
- 1800 - 1848 *Sjællandske* hhv. *Jysk-Fynske Justits- og politidepartement*
Registrant med *Registrantsager*

1848ff. *Justitsministeriet 1. kontor*

- *Journal* med *journalregister*
- *Journalsager* m.v.
- *Kongelige forestillinger*

Hjælpemiddel til klarlæggelse af jurisdiktioner

www.digdag.dk – vælg retskredse, dernæst enten herred, birk eller købstad. Kortet viser KUN den type, du har valgt. Og kortet virker ikke i Internet Explorer.

Hjælpe midler til klarlæggelse af straffsteder

- 1) Politiets Efterretninger, som findes i komplet serie med navneregistre på Københavns Stadsarkiv.
- 2) Amternes journaler ved landsarkiverne, idet alle fængsels- og dødsdomme indsendtes til godkendelse.